

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Felelős szerkesztő: NYIRI GÉZA.

Laptulajdonos: ZICHERMANN HERMAN.

Előfizetési feltételek:

Fizetendő Debreczenben.	
Egész évre	3 kor. — fil.
Fél évre	1 " 50 "
Vidéki előfizetőknek	4 " — "
Községeknek	2 " — "
Egyes szám ára 10 fillér.	

Hirdetési díjak:

Négy hasábos petit sorért 20 fillér. Nagyobb és többszöri hirdetéseknel igen kedvező engedmények tétetnek. „Nyiltér”-ben megjelenő közlemény minden petit sora 30 fillér.
Hirdetések és előfizetések helyben a kiadói hivatalnál, Csáthy Ferencz, Telegdi K. L. utóda, Budapest: Goldberger A. V., Általános tudósító VII. Erzsébet-körút 14., Blockner J., Eckstein Bernát, Haasenstein és Vogler, Bécsben, Prágában: A. Oppelich, Schaleck II. és Párisban, Hamburgban s Majnai-Frankfurtban: G. L. Daube és Mosse Rudolf hirdetési intézetében fogadtatnak el.

Szerkesztőségi iroda:

Gróf Degenfeld-tér 3. sz.
Kiadóhivatal: Battyányi-utca 10. sz.
Felelős szerkesztővel értekezhetni naponta déli 1—2 óra közt.
Kéziratok vissza nem adatnak.

A debreczeni szabadságszobor leleplezése.

— Debreczen ünnepe. —

Augusztus 2.

Lehullt a lepel Tóth András hatalmas szoborművéről. Láttátok az ünneplő várost? Ifja-öreg, dus és szegény mind ott volt, mind lelkesedett és rajongott a szabadság eszméjéért, mikor annak gyönyörű apoteózisa lefolyt.

Debreczen gazdagabb lett egy diszes műalkotással. Tóth András szoborműve, Hungaria alakját ábrázoló női szobor, a mester legsikerültebb alkotásainak egyike. Az Emlékkert terét gyönyörűen díszíti ez a nagyarányú alkotás. Bárcsak a Kossuth Lajos ércalakja is hirdethetné Debreczenben a szabadságot.

A ma lefolyt leleplezési ünnepségen ott volt egész Debreczen, Hajdumegye s az ország minden részéből igaz hazafiak, kiknek örül a lelke, mikor a szabadság megdicsőítését látják.

Az ünnepség programja a következő volt:

I. Délelőtt. Reggel 8 órakor: Gyülekezése a rendezőbizottságnak, egyletek és társulatoknak — és azok küldöttségeinek saját zászlóik alatt és jelvényeikkel a város székházának udvarán. Innen 8 és fél órakor indulás a reformátusok nagytemplomában tartandó istentiszteletre. A felvonulás a következő sorrendben történt: 1. Az „Egyetértés” önk. dal- és zene-egylet zenekara. — 2. Az 1848/49. évi honvéd-egylet tagjai és a 13 egyenruhás öreg honvéd zászlaja alatt. — 3. A 13 tagu szoborbizottság. — 4. A városi tanács és tisztikar. — 5. Hajdúvármegye küldöttségei és tisztikara. — 6. Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye országgyűlési képviselői, a városi és vármegyei törvényhatósági bizottsági tagok, az ev. ref. egyház presbyteri ma és a többi egyházak küldött-

ségei. — 7. A Csokonai kör. Főiskolai ifjuság és a tanintézetek — 8. Társadalmi és kulturális egyletek zászlóikkal. — 9. A dalegyletek zászlóik alatt alakulási idejük szerint; a) Főiskolai kántus, b) Debreczeni dalegylet, c) Munkás dalegylet, d) Ácsifjusági dalegylet, e) Petőfi dalkör, f) „Egyetértés” önképző dal- és zene-egylet, g) Szent László dalegylet, h) Kőműves dalegylet, i) Debreczeni kereskedő ifjak önképző egyes. dalköre. — 10. Debreczeni közgazd. intézmények, hivatalok, testületek és ipartársulatok. — A) Az ev. tisztelet Széll István orgonázása és a debreczeni dalegylet közreműködése mellett. Az alkalmi imát K. Tóth Kálmán tartja. — Az ünneplő közönség zászló- és koszorúvivő tagjai az istentisztelet tartama alatt az Emlékkertbe vonultak be s ott a szabadságszobor előtt felállított emelvényeken foglaltak helyet.

— B) Az „Emlékkert”-ben: D. e. 10 órakor a szabadságszobor előtt: 1. Szózat. Énekelték az összes debreczeni dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor. — 2. Elnöki megnyitó beszéd, a 12 tagu szoborbizottság elnöke: Komlóssy Arthur városi főjegyző, polgármesterhelyettesétől. — 3. Ünnepi beszéd. Tartotta dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő, szoborbizottsági tag. A szobor leleplezése a szónoklat közben történt meg. — 4. Alkalmi szónoklat az ev. ref. főiskolai ifjuság nevében, tartotta: Görömbey Péter, főiskolai senior. — 5. Ünnepi költemény, írta és szavalta: dr. Benedek János országgyűlési képviselő, szoborbizottsági tag. — 6. A leleplezett szabadságszobrot a szoborbizottság elnöke átadta Simonffy Imre kir. tanácsos polgármesternek, — ki azt a város nevében átvevén, — a Csokonai-körnek, mint az emlékkertek gondozójának, — oltalmába ajánlta. — 7. Géresi Kálmánnak, a Csokonai-kör elnökének válasza. — 8. A koszorúknak a megállapított sorrendben, a szobor talpazatára elhelyezése. — 9. Himnusz, énekelték

az összes dalegyletek. Karnagy: Mácsay Sándor. II. Délután. Az ev. ref. főiskola ifjusága által a debreczeni csata évforduló napja alkalmából rendezett ünnepély sorrendje: Délután 4 órakor. Gyülekezés az ev. ref. főisk. udvarán. Délután fél 5 órakor indulás a honvédtemetőbe, az „Egyetértés” dal- és zene-egylet zenekarának működése, az 1848 49-es honvéd-egylet tagjai s a zászlójával kivonuló 13 egyenruhás öreg honvéd vezetése mellett. — C) A honvédtemetőben: 1. Hymnus, énekelték az összes városi dalegyletek. — 2. Alkalmi óda, Gulyás J. II. é. bölcsészettanhallgatótól, szavalta Hódy Béla joghallgató. — 3. Ünnepi beszéd, tartotta: Nagy Sándor joghallgató. — 4. Szabadságharcz dala. Énekelték a Petőfi dalkör. — 5. A honvéd-emlékre szánt koszorúk elhelyezése. — 6. Költemény, írta és szavalta: Oláh Gábor III. adéves bölcsészettanhallgató. — 7. Szózat, énekelték az összes dalegyletek. — III. Este. D) A nagyerdei vigadóban: A „Polgári-Kör” által a Szabadságszobor leleplezésének ünnepélye alkalmából rendezett nyári táncvigalom. Kezdeté 8 órakor. Belépti díjak: Család-jegy 4 személyre 6 korona, Személy-jegy 2 korona.

A szoborra koszorút helyeztek a következők:
1. Debreczen sz. kir. város közönsége képviselőiben a bizottsági és itthon levő összes tanácsstagok, Simonffy Imre kir. tan. polgármester vezetése alatt vettek részt s a szobor talpazatára a város közönsége nevében ugyancsak a polgármester helyezett koszorút.
2. Az 1848-49. évi Honvéd-egylet nevében a választmány és a 13 egyenruhás öreg honvéd zászlója alatt vonult ki, a koszorút dr. Hegedűs Pál elnök helyezte el.
3. Hajdúbüszörmény rendezett tanácsu város, Somossy Béla polgármester vezetése alatt vett részt 3 tagu küldöttséggel.
4. A Debreczeni Függetlenségi Kör B. Nagy János elnök vezetése és zászlója alatt vonult ki, a koszorút dr. Kocsár Gábor főtitkár helyezte a szoborra.

5. Az ev. ref. főiskolai ifjuság zászlója alatt vonult ki, ünnepi szónoka Görömbey Péter szenior, koszorút elhelyezője pedig Füzessy Géza IV. éves hitanhallgató volt.
6. A róm. kath. gymnasiumot Várady Károly igazgató képviselte s ő helyezett koszorút is.
7. A gör. kath. magyar egyház nevében koszorút helyezett Papp János lelkész.
8. A debreczeni izr. hitközség elnöke vezetése alatt küldöttséggel jelent meg.
9. H. Vámospécs közszeg. főbírája vezetése mellett 5 tagu küldöttséggel jelent meg.
10. Rákosi Viktor orsz. gyűl. képviselő a hajdu-nánási kerület nevében koszorút helyezett.
11. Lovag Kerpely Kálmán, kir. gazd. tanint. igazgató vezetése mellett a tanári testület és ifjuság megjelent és külön-külön koszorút helyeztek.
12. „István” gözmalom-társulat, Mayer Emil vezérigazgató és a munkások egylete Bavliza Pál elnök vezetése mellett vettek részt és külön-külön koszorút is helyeztek.
13. Az Iparos Kör testületileg vett részt és koszorút helyezett.
14. A vendégülösök társulata Hauer Bertalan elnök vezetése mellett testületileg vett részt és koszorút helyezett.
15. Dankó Mihály saját nevében koszorút helyezett.
16. Pintér-egylet betegsegélyző pénztára 24 taggal vett részt.
17. Képesített ácsiparosok Bisothka Gábor elnök vezetése mellett koszorút helyeztek.
18. A pintér-ipartársulat Asztalos József elnök vezetése mellett koszorút helyezett.
19. Az önálló munkás betegsegélyző pénztár 24 taggal vonult ki.
20. Iparos ifjak önképző egylete Dávidházy Kálmán alelnök vezetése mellett dalkörrel együtt kivonult, közreműködött és koszorút helyezett.
21. A Petőfi-dalkör Barcza Barna alelnök vezetése mellett zászlója alatt vonult ki, közreműködött és koszorút helyezett.
22. A Munkás-Dalegylet Horkay Lajos elnök vezetése mellett zászló alatt vonult ki, közreműködött és koszorút helyezett.
23. M. kir. dohánygyár Péter József I. igazgató vezetése mellett 3 tagu küldöttség által vett részt.
24. Az önkéntes tüzoltó testület Szikszay Gyula elnök és Publig Ernő helyettes főparancsnok vezetése mellett vonult ki.

megcsalta őt. A Maupassant, meg a Zola kedves, csiklandós dolgai belopták a szívébe az érzéki, az idegterelő szerelmeskedés csiráját. Olyan csábos, olyan kívánatos volt a kép, hogy nem tudott attól szabadulni, sőt igyekezett valóvá tenni.
Aminthogy ugy is történt. Nem is kellett sok utánajárás. Ott volt az ura hivatalnoktársa, a szép, a hódításairól híres Kados Kálmán.
Mikor bemutatták neki, felpeszült az Etelka könnyelmű vére. És amikor másodszor találkozott a kis polgármesterné zsurján, már bizalmasak voltak egymáshoz. Az asszony úgy gondolkodott, mint minden nő, ki a bűn útjára tér. Neki ugyan van férje, de Kadosnak is van — felesége. A hűtlenség kölcsönbe megy. Nincs mit szemükre vetniük egymásnak.
Ugy két hét múlva a megismerkedésük után tisztában voltak egymással. Rékei akkor kezdett betegeskedni, Kados meg a jóbarátság ürügye alatt gyakran látogatott el hozzájuk. Ilyenkor rendszeren az asszonynyal találkozott előbb. Az előszobában kezelt, Kálmán megcsókolta a kis kezecskéjét, mely pár percczel előbb a Montepin büzhödt betűitől lett megfertőzötve.
Az előszobából aztán csak egy lépés volt a kis szalonba. Az erendőv tételyből a bűnbe. Ott kedves tétaték folytak; az asszony a bárszoros fölkel, Kálmán kis ottománon a lábai előtt. Üres dolgokról beszélgettek. A francia naturalisták közül melyik a kedvesebb? Mi is tulajdon-

TÁRCZA.

Másodvirágzás.

Írta: Gál Zoltán.

Rékei Barnabás beteg feküdt az ágyában, a felesége meg a hatalmas ablak függönye mögött a Zola könyvét olvasta. És amíg olvasott, amig magába szivta az ingert adó mesék pikantiáját, nem hallotta az ura köhögését. Pedig szegény Barnabás köhögött. Majd kiszakadt a melle, úgy erőlködött. Sokszor fel akart ugrani az ágyból, hogy összetörjön mindent, mit szemei előtt lát. De csak nem tette azt. Látta, hogy a felesége el van merülve az olvasásba, nem akarta háborgatni.

Barnabás nagyon jó ember volt. Tudta, hogy a felesége megcsalja, rutul megcsalta őt. Jól tudta, hogy míg ő kinosan hanykolódik a párnái közt, azalatt az esti órákban kedvese karjai közt van a felesége. De nem szólt semmit, tán nem is lett volna képes szólni. Az ilyen embereknek, kiknek a testük beteg, nincsen akaratauk.

Etelka — így hívták a feleségét — éppen a leghatásosabb jelenetet olvasta. Ott tartott éppen, mikor a hűtlen asszony magához hívja kedvesét és csókra nyújtja neki az ajkát. A szerető megszólal:

— Egyetlen szentem, mindenem.

Mikor ezt a sort olvasta az asszony, fel-

riadt. Az ura hívta siránkozó, kérő hangon. Etelka előbb gondosan simitotta végig arcát be-párfümmözött zsebkendőjével, aztán lassu, vontatott léptekkel ment az ura ágyához.

Barnabás nyöszörgött. Azt mondta, nagyon hideg van idebenn. A takarója is minduntalan lecsuszik. Most sincs a helyén. A feje meg fáj, örülten fáj. Mintha a pokol valamennyi ördöge odaszabadult volna agyához.

A felesége megvigasztalta. Ne féljen semmit, nem sokára jobban lesz; az orvos is ezt mondta. De azért nem ment az ágy közelébe. Csengetett a szobaleánynak:

— Zuzsi, az ur takaróját igazítsa helyre, a kályhába tegyen sok, sok fát. Ha szólitom, gyorsan jöjjön; az ur gyengén érzi magát.

A betegnek arcán valami édes mosolygás derengett. Ugy meghatotta őt az asszony kedveskedése. Meg is mondta neki:

— Én Istenem, milyen gyöngéd, milyen hű vagy te. Ellesed a legapróbb óhajásaimat is, pedig ilyesmi sok van nekem. Tudod, a betegek idegesek.

Az asszony mondott neki néhány szót, hogy most már pihenjen, takarózzék be jól. Egy kis alvás nem fog ártani.

Az ura megint köszönművelést rebegett s behunyta a szemét. Etelka meg, mikor a magaslató szavakat hallotta, elkomolyodott. Tudta, hogy nem érdemes az ura bizalmára. Hiszen régen, régóta, mióta csak beteg Parnabás, mindennap

25. A Szent-László dalegylet Nagy Sándor elnök, dr. Dereakassy István alelnök és 3 választmányi tag által képviseltette magát, a dalkör közreműködött és koszorút helyezett a szobor alapzatára.

26. A Debreczeni Gazdasági Egyesület Rickl Antal elnök vezetése mellett küldöttségileg vett részt és koszorút helyezett.

27. Az Egyetértés Önképző-, Dal- és Zeneegylet Podolszky Béla elnök vezetése mellett kivonult zászlója alatt, teljes zenekarával közreműködött és a szoborra Kabay György alelnöke által koszorút helyezett.

28. A Polgári Kerékpáros Egyesület dr. Benedek János elnök vezetése alatt vett részt az ünnepélyen és koszorút helyezett.

29. Makó Lajos szinigazgató saját és társulata nevében koszorút helyezett.

30. A debreczeni ev. ref. egyház nevében koszorút helyezett főgondnoka, Simonffy Imre kir. tan. polgármester.

31. A Csokonai Kör küldöttségileg vett részt és annak nevében Géresi Kálmán elnök koszorút helyezett.

32. Az Ácsifügő Dalkörének elnöke, Szabó József személyesen vett részt.

33. A „Zion“ debreczeni betegsegélyző egylet küldöttség által zászlója alatt vett részt ifj. Schwarcz Vilmos elnök vezetése alatt és a szoborra koszorút helyezett.

34. A „Debreczeni Dalegylet“ Mácsay Sándor karnagy vezetése mellett zászlója alatt vett részt, résztvett a nagytemplomban tartott istentiszteleten 2 honfidal eléneklésével s az Emlékkertben az összes dalárdákkal. Ugyanott a szobor talapzatára koszorút helyezett Csurka István titkárja által.

35. A magyar államvasutak altiszti köre küldöttségileg vett részt és Jankovics Sándor elnöke által a szobrot megkoszoruzta.

36. A debreczeni függetlenségi és 48-as párt küldöttség által képviseltette magát és elnöke, Kovács József által koszorút tétetett a szoborra.

37. A debreczeni róm. kath. egyházközségi bizottság elnöksége részéről megjelent Váczy János világi elnök.

38. A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztár Berger Jenő elnök vezetése alatt 30 taggal vett részt és koszorút helyezett.

39. A kovács ipartársulat elnöke, Molnár Ambrus vezetése mellett testületileg vett részt.

40. A gubás ipartársulat elnöke, Salánki Ferenc vezetése mellett testületileg vett részt.

41. Az ev. ref. kollegium összes tanári testületei dr. Kérészy Zoltán akadémiai igazgató vezetésével jelentek meg és a szoborra koszorút helyeztek.

42. A debreczeni hírlapírók nevében Koncz Ákos koszorút helyezett.

43. A szabadelvű párt Szilágyi Imre alelnök vezetése mellett küldöttségileg képviseltette magát és koszorút helyezett.

44. Az ügyvédi kamara küldöttségileg képviseltette magát s nevében Szilágyi Imre elnök-helyettes koszorút helyezett.

45. Az autonóm orthodox izr. hitközség Stark Ignác elnök vezetése mellett küldöttségileg jelent meg és koszorút helyezett.

46. A magyar államvasutak debreczeni állomásának tisztái kara Gál Béla helyettes állomásfőnök vezetése alatt küldöttségileg vett részt.

47. Az Asztalos-Társulat elnöke, Dinnyés Gyula vezetése alatt küldöttségileg jelent meg és koszorút helyezett Olényi Antal asztalosmester által.

48. A Bikur-Cholim egylet Hoffman Sándor elnöke alatt 5 tagu bizottsággal képviseltette magát az ünnepélyen.

49. Az izr. szent egylet Kohn Adolf elnök vezetése alatt vett részt az ünnepélyen.

50. Hajdu megyei tankerületi tanítók Gönczy egyesülete Kovács Lajos elnök vezetése mellett 3 tagu küldöttséggel képviseltette magát.

51. A Kőmives dalegylet Szabó István elnöklése alatt vett részt az ünnepélyen és koszorút helyezett.

52. Az ág. ev. egyház résztvett az ünnepélyen és koszorút helyezett Materny Lajos főesperes vezetése mellett.

53. Az ipartestület Tóth Kálmán ipartestületi elnök vezetése mellett testületileg vett részt és koszorút helyezett.

54. Az állami főreáliskola igazgatóhelyettese Beczner Frigyes által koszorút helyezett.

55. A debreczeni Kereskedő Társulat és kereskedelmi tanintézet Zádor Lajos elnök vezetése mellett testületileg vett részt és koszorút helyezett.

56. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara Szabó Kálmán elnök vezetése mellett testületileg vett részt és koszorút helyezett.

57. A debreczeni „Szárnyaskerek“ asztaltársaság (vasuti alkalmazottak) Éles Sándor alelnök vezetése mellett vett részt és koszorút helyezett.

58. A gépjávitó műhely tisztikara és személyzete Podolszky Béla műhelyfőnök vezetése mellett vettek részt és Pogány Ármin által koszorút helyeztek.

59. A debreczeni jótékony nőegylet Koncz Ákos titkár vezetése mellett jelent meg és a szobor talapzatára koszorút helyezett.

60. A Kereskedelmi Csarnok küldöttségileg jelent meg és titkárja, dr. Löfkovits Márton által koszorút helyezett.

61. Az ev. ref. tanító testület nevében Horkai Lajos ev. ref. tanító helyezett koszorút.

62. A debreczeni Torna- és Kerékpáros-egylet Des Combés alelnök vezetése mellett küldöttségileg vett részt.

63. A debreczeni törvényszék, Baróthy Béla h. elnök s a kir. járásbíró Gábor járásbíró által volt képviselve.

64. A debreczeni cipész-ipartársulat 4 tagu küldöttséggel vett részt Weidner Gusztáv elnök vezetése mellett.

65. A kir. pénzügyigazgatóság tisztikara Eisenmann Oszkár h. igazgató vezetése mellett vett részt.

66. A h.-nánási honvéd-egylet Csiha Elek vezetése mellett 4 tagu küldöttséggel jelent meg és a szobrot megkoszoruzta.

67. A róm. kath. egyházközségi iskolák nevében koszorút helyezett Váczy János vil. elnök.

68. A timár ipartársulat testületileg jelent meg Eklí Gábor elnök vezetése mellett koszorút helyezett.

69. B.-Ujváros nagyközség küldöttségileg jelent meg s Keszás József főjegyző koszorút helyezett.

70. Hajdúvármegye törvényhatóságának közönsége és tisztikara nevében Rásó Gyula kir. tan. alispán helyezett koszorút.

71. A debreczeni Casinó képviseletében Wespéry Zoltán alelnök helyezett koszorút.

72. A kir. közjegyzői kamarát képviselte Balogh Géza h. elnök és koszorút helyezett.

73. Debreczeni Első takarékpénztár koszorút helyezett Szabó Kálmán igazgató által.

74. A Máv. debreczeni üzletvezetősége Erics Ernő h. üzletvezető vezetése alatt küldöttségileg vett részt.

Az orsz. függetlenségi pártot a debreczeni ünnepn Hentaller Lajos, Rátkay László, Bakonyi Samu, Benedek János, Molnár Ákos, Papp Elek, Rákosi Viktor és Szatmári Mór országgyűlési képviselők képviselték, kiket, Pallay Sándor, a párt titkára kísért el.

Isten áldása.

Debreczen, aug. 2.

A nagy alföldön elvégezték az aratást, a cséplőgépek lármája is mind ritkább, a gazda verejtéke megtalálta a jutalmát s a földmivelésügyi miniszter tudatta az egész világgal, hogy Magyarország majdnem 200 millió koronával többet kapott a jó Isten áldásából, mint az előző években. A gazda örömmel nézi a telt magtárt, jó reménységgel tervezget a jövőre s a lelkesebbek fennhangon hirdetik: Ime Magyarország agrár állam s az Isten áldása megmutatja, hogy ezt a nagy haladást iparral elérni nem lehet.

És itt álljunk meg egy percre és elmélkedjünk. Miből került ki ez a nagy haszon? A búzából, az őszi gabonából s hátra van még a tavaszi s ha Isten úgy hagyja, a hogy most mutatja, ez is a gazda öröme szaporítja. Öröm? Hát igazi lehet az az öröm, a mikor látjuk, tudjuk, hogy a magyar föld így jutalmazza a verejtéket és mi ezt a verejtéket idegennek a hizlalására hullatjuk? Mit ér nekünk a tele magtár, ha ezzel nemcsak zsebeinket töltjük, hanem egyuttal az idegent gazdagítjuk? A mi szükségünk nagyok, a jó termésből kielégítjük s a pénzünk elfogyott. A familiát új ruhával örvendeztetjük meg s míg örvendezünk magunk is, vajjon kinek jut eszébe, hogy magyar földön él az a birka, melynek gyapjából osztrák szőtte ezt a posztót? A gyapjút a gazda úgy ahogy eladta, az idegen megvette s finom, drága posztó képében visszahozta. A gyapjún keveset nyert az osztrák kereskedő.

Igy vagyunk a többi iparcikkkel is. A magyar föld a kendert, lent éppen úgy megtermi, mint az orosz, de azért a lent és kendert csak úgy a földvégeken természetük s a célja, hogy a fehérnépnek télen legyen dolga s aztán: a gazdaságban sok szákra van szükség. Tehát a zsák nagyobb szerepet játszik a magyar gazda háztartásában, mint a férjhez menő leány fehérneműje. Az igaz, hogy a zsák minél durvább, annál erősebb, de az is igaz, hogy a menyasszony fehérneműje minél finomabb, annál szebb. S még a hosszú téli estéken a szép pipaszárnál is többet emlegetik gazdáink a külön országok politikáját, mint ezeket, pedig hát azt is fel-emlegethetnék, hogy külföldről csak pipaszárat éppen huszonhétézer korona értékben hoznak be.

Huszonhétézer kor pipaszárért, majdnem hárommillió sonkáért, kilencvenmillió posztóféleért, százötvenmillió több len és kender-áruért! Folytassuk e tovább? Folytathatjuk, ha tetszik, mert így adózunk a külföldnek mindenért le a — bajszkötőig.

S ha e rengeteg summákat számolgatjuk, szívünk elszorul, mert látjuk, hogy az Isten áldása is kicsi dolog a mi éhletlenségünk mellett; mert ha ez a föld olyan birkát tud nevelni, a melynek gyapjából az idegen csak a mi számunkra kilencvenmillió kor értékű posztót tud készíteni, pirulunk kell, hisz ezt a posztót magyar földön, magyar kézzel is meg lehetne szőni s legalább annyit mi vihetnénk még ráadásul a külföldre.

Erdőink drága fája feldolgozatlan külföldre kerül s onnan feldolgozva visszavándorol s a föld termékéből kikerül milliókat érte adjuk. Pedig az egész világ bámulja hazánk természeti kincsét. És említsük e, hogy míg földünkben csak úgy bugyog itt is, ott is a drága gyógyító forrás, üdítő ital, milliókkal adózunk a különféle savanyuvizek címén is a külföldnek. Említsük-e, hogy különösen nyugati nagyvárosainkban, fűrdőink-

ben több pénzt keresnek a husárlásnál a bécsi mészárosok, mint a magyarországiak?

Ime itt a mi nagy vétkünk. Elvesszük a földtől az Istenáldását, de azt a vagyont nem fordítjuk a hazai ipar és hazai kereskedelem támogatására. Minden erőnket a belső fogyasztás emelésére kell fordítanunk. Ha a gazda felfogadja, hogy semmiféle iparcikket meg nem vásárol, mely nem itt készült, akkor megszapornak a piacok nálunk is. Ha a szorgalmát, esztét, földjét segodelmére viszi a gyáriparnak, a kultur-növények természetese nagyobb haszonnal fizeti a verejtéket s a gyáripár temérdek munkásával biztos fogyasztója a föld termésének.

Ipart és földmivelést egymástól elválasztani nem lehet, nem szabad s a bol ezt a kettőt szembeállítják egymással, lelketlen munkát végeznek. És még a hazafiságnak is van egy kis köze ehhez. Századok óta küzdenek az osztrákok, hogy a magyar gazda a nyerstermelésen kívül más üdvözítőt ne keressen. Az osztrák iparosok elegenden vannak s ha Magyarország olcsón termel, ebből ők akár a félvilágot el tudják látni iparcikkkel. Ezért ragaszkodnak olyan nagyon a közös vámterülethez s azért védik úgy a saját tományaikat, mint a magyar államot a szomszédoktól a magas vámokkal. Viszont azt is szívesen fogadják, ha a szomszédok a mi terményeinkre vetnek magas vámot, hisz mi akkor oda nem vihetünk semmit, mert az osztrák piacban jobban adhatnak elmindent.

Ime, itt áll a mi hivatalos gazdasági politikánk a maga ridegségében. Ezzel szemben az igaz, hogy iparoktatásunk szépen fejlődik s ez szép jövővel is biztat, ha politikusaink is valaha együtt fognak érezni a nemzettel. Addig pedig a nemzet nem is várhat. Ne is várjon, hanem tegye meg azt, amit megtehet: üldözze az idegent, pártolja a hazai ipart.

Gondolja meg mindenki, hogy nemcsak abból áll a hazaárulás, hogy az ellenséggel a csatamezőn cimborálnak, hanem hazaárulás minden, a mivel nemzeti előhaladásunkat akadályozzuk. Már pedig évről-évre ilyen rengeteg mill ókkal, ha önként adózunk az osztráknak, akkor a hazaárulás vétke is millió lelkeket terhel Magyarországon.

S amíg ez így van, addig az Istenadta 200 millió többlet nagyobb öröm az osztráknak, mint a magyarnak. F. G.

A magyar vírendszert.

A „Magyarország“ sport rovatában, de több vidéki város napi és heti lapjában kimutattam részint hazafias sport lelkesülségből, és részint szakirodalmi ismerettel, tehát mesteri szakértelemmel, hogy miben áll a magyar vírendszert, a magyar kard és annak kezelése. — Tettem ezt azért, mert a magyar sport köröket és a magyar ifuságot kötelességemnek ismerem és tartom felvilágosítani, hogy van nekünk egy igazi magyar vírendszertünk, tehát ezt tanuljuk és kövessük, ez tartja fenn bennünk a magyar vérmérsékletet, nemzeti jellegünket.

A vívás, mint víművészet egy tudomány-ág, egy nélkülözhetetlen segédeszköz a magyar lovagias érzület fentartására, mert psycho-pedagóg oktatási módszertan a magyar vérmérséklet, a lelket magyarrá fejlesztésére irányul és azt táplálja.

Minthogy e rendszer megalapítója pedig Debreczen város szülötte és minthogy én e rendszerben nevedtem és azt évek óta oktatom és terjesztem, tehát e rendszerről, annak megteremtőjéről és magamról egy kis értekezést nyilvánosságra adni ott, a hol annak legilletékesebb helye van, mint egy szolgálatot vélek teljesíteni.

Sebetic Raimund m. kir. testőr, cs. és kir. százados, az 1857-ben Debreczenben elhalt Sebetic Károly főhadnagy és a szabadságharc alatt honvédszázados fia.

1865-ig katonai intézetekben nevedett, 1866-ban az olasz hadjáratot mint „cadét“ végig harcolva, 1868/69-ben a

Etelka parazonson ült ezalatt. Most már, hogy bukott, melyre esett, nagyon visszatetszőnek tűnt fel előtte az ura hálálkodása. Olyan visszás, olyan bántó volt a helyzet. Szeretett volna szabadulni belőle, bármilyen módon.

A találkozás is aggasztotta. Az óra három felé járt. Az orvos ajánlotta magát. Az asszony hirtelen beszaladt a kis szalonba s kinézett a csukott ablakon. — Ott sétált a másik oldalon alá s fel Kados. Lehajtott fejjel, mintha ábrándoznék, mintha gondolkodnék azon, a mire készül.

Az asszony lelkében visszhangra talált ennek az üres nézésnek az értelmét. Meggondolta ő is, hogy mit akar tenni. Egyfelől a becsület, amelyből már ugyanis kevés van, másfelől a boldogság, amelyből a legtöbb sem elég. Habozott. Ujjai idegesen doboltak az ablakon s néha-néha odatévedtek a fogantyúra.

Egyszerre hangos nyöszörgést hall. A szobaleány ijedten rohant be. Az ur a nagyságát kívánja látni. Ugy érzi, hogy meghal s beszélni óhajt vele.

Az asszony összererezte. Az óra, a mely nem rokkoló, sem antik, sem kakukkos, hanem csak holmi silány honi ipar, hármat ütött. Méltóságjeljesen, érzelmes, reszkető hangon, mintha tudná, hogy csengése ezuttal hatásosabb, mint bármikor.

Rékei azonban nem halt meg. A gondos ápolás meggyógyította. Már ki is járt a kertbe a felesége karján.

Kados meg, ez a robusztus, hatalmas ember sorvadásba esett. Nehéz kör rágódott régóta a testén, mely végre is sirba döntötte.

A temetésén ott volt Rékei is, az elhunyt legjobb barátja. A feleségével jött, a kiről az egész világ tudta, hogy a leghüségesebb asszony. Az ura életét is ő mentette meg gondoskodásával.

Koszorút tettek a meghalt barát sírjára. A férfi könyezett, az asszony zokogott. Mikor az utolsó hant is megkongatta a nehéz koporsót, az asszony hirtelen visszafelé indult. Fájt neki ez a kép.

Az ura meg magához ölelte ezt a szép asszonyt, kinek lelkében ezalatt nagy változás ment végbe. A pikáns érzékiségek emléke helyén a legfájdalmasabb jeremiádkák fakadtak a szívéből.

A férje ránézett. Belenézett azokba a csillogó szemekbe, amiknek tüze lelket ad az embernek. S csodálatos, onnan csak meglepődöttséget, csak szerelmet olvashatott ki.

Az asszony is olvasott az ura szemeiből. Ezekben a sápadt fényű szemekben benne volt minden: hogy tudok mindent, hogy megbocsátok mindent.

Nem volt senki már a temetőben. A férfi odahajolt a felesége felé s hosszú forró csókot nyomott az ajkára. Az asszony meg szívből adta vissza azt.

HÍREK.

bécsujhelyi katonai központi vívóiskolát kitűnő sikerrel végezte és ugyanott azután a katonai technikai és végül a bécsujhelyi katonai akadémián miut vívótanár működött, a hol kitüntetésben részesült még a külföldön is, ezen általa, a sok módszerekből kibontakozó, egyszerű magyar rendszerével. — Akkoron cs. és kir. huszár főhadnagy, később százados és századparancsnok, a 6., 15. és 16-ik huszárezredekben. 1895-ben hosszú és kitűnő szolgálata elismerésül a magy. kir. testőrségbe neveztetett ki.

Ő az, a kitől eddig egyetlen rendszeres szakkönyvünk van a kard vitór-vívásról, a mely így módszertanaival, mint elméleti részével ma egyedül áll, mint magyar tankönyv.

1885-ben megnősült. — Neje érkeserűi és bélmezői Fráter Gizella, — elhalt Fráter Imre álmosdi nagybirtokos leánya.

Ezen rendszerben nevedtem én a 70-es években, mint a kamenitri, belovári és budapesti hadapród iskolák növendéke és azt oktatom én most évek óta, mint e rendszer jelenleg egyedüli magyar mestere, Sebetic által erre képesítetten, kinek engedélyével a rendszert átdolgozva, kibővíve rendezem a sajtó alá.

Szerény magam Arad városi születésű vagyok, a hol atyám ügyvéd volt. — Régi nemes család sarja vagyok, a dunántúli Sopron, Mosony, Győr, Baranya, Tolna megyékbe elágazott törzsből.

Miben áll a Sebetic magyar vívórendszer?

A „Magyarország“-ban már értekeztem róla, sőt a független Magyarország e vívórendszer igazi magyarsága ellen kételyes ellen cikkben nyilatkozott, a mennyiben az 50-es évek óta meggyökeresedett Keresztessy-féle rendszert ismeri el egyedül magyar rendszernek, én pedig bebizonyítottam a „magyar kard“ sport cikkemmel, hogy a magyar rendszerben magyar kardfogás kell. — Tehát az a rendszer, a mely a kardot nem markolja teljesen át, a mely hüvelyket támaszt, a mely a kard kosarat a csúcsponttal szorítja a tenyérbe, a mely kard, kosár hátgerincz vata reczés, tehát nem sima, gömbölyded, az nem a magyar vívórendszerben követelt kard.

A mely rendszer vagy módszer folytonos kitéréssel hátrál és a penget nem becsüli mint védeszközt, az nem magyar rendszer vagy módszer.

Rendszer egy műiskolánál csak egy lehet, a többi ennek elfajult módszerei és a gyakorlat által rendszerre erőltetnek.

Meg kell ismerni e magyar rendszerünket, vívni kell tudni és más idegen módszerek szerinti vívókkal összemérni és akkor tudjuk csak megbecsülni a mi egyszerű, de nyugodt, higgadt kardkezelésével imponáló Sebetic rendszerünket. A rendszer maga magát ajánlja.

Az elengedhetetlen kartorgatások a kardkezelés biztonságát, finom műies vezetéséhez idomítják a tenyér, csukló, alkar, felkar izmokat. Szóval oly sok oldalú és mégis fenséges kardkezelése és testmozdulatai vannak e rendszernek, — a melyért annak megalkotója a kellő kitüntetés és jutalmat elérte, — hogy ezt nekünk más szemrevaló ugráló módszerekkel szemben felkarolni és elsajátítani tudni, hazafias kötelességünk, mert a mi nemzeti jellegünk, a mi ezredéves multu történelmi dicsőségünkhöz fűződik annak nemcsak mechanikai és technikai műkivitele, de átöröklött vérünkkel azonos annak minden psycho-pedagog fazisa, mert nemes, lovagias érzületünkre is van alapítva.

Ezt terjeszteni tűztem ki élet célomul és feladatomul pedig oktatni.

Tollal ép úgy, mint karddal mindenkör készséges támogatást talál bennem a magyar ifjúság, hogy legyünk és maradjuk meg e téren magyarok.

Ipolyság. 1902 július 14.

Nemes Hatos István,
oklev. vívómester.

— A jog- és pénzügyi bizottság tegnapelőtt Vecsey Imre th. főjegyző elnöklelte aitt ülést tartott a városházán. A bizottság első sorban a kereskedő társulat kérelmét tárgyalta, amelyben a polgári iskola céljaira már ez évre hatezer, a következő évekre nyolcezer korona segélyt kér. A bizottság különös tekintettel arra, hogy a polgári iskola létesítésével a kereskedő társulat nagy terhet vett le a városról, a kért segélyeket megszavazta. A második fontos tárgy a róm. kath. elemi iskolák tulzsfuftságának ügye s az iskolaszék ama kérelme volt, hogy a város három tantermet létesítsen. Aczél Géza városi főmérnök véleménye szerint ez 30,000 koronát igényelne s bár a főmérnök küzdött ellene, hogy az iskola céljaira, a népnevelés szolgálatára áldozatot hozzon a város, a bizottság úgy határozott, hogy a tanács útján javasolja a közgyűlésnek, a református iskolák kiegészítésére megszavazott 71 ezer korona függőkölcsön kiegészítését százhuszezer koronára, hogy ebből egy a katolikus, mint az ágostai elemi iskolák ügye a népnevelés érdekében sürgősen rendezessék. Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— Az új lelkészi állás pályázóinak kijelölése. A presbiterium tanácstermében Dávidházy János esperes elnöklelte a bizottsági ülés volt szerdán, melyen résztvettek Szele György bakonszegi, Dicsőfi József debreczeni lelkészek, Szinay Gyula gazdasági bizottsági elnök s az egyházmegye részéről Bernáth István h-pályii földbirtokos. A bizottság megállapította, hogy a Némethy Lajos örökére pályázó lelkészek közül kik választhatók. Három lelkészt érvénytelenségi okok miatt elutasítottak pályázatukkal. A bizottság a pályázat beadásának időpontja szerint következőket nyilvánította megválaszthatóknak: Diószegi Mihály gyantai, dr. Bartók Jenő nyiregyházai, dr. Balthazar Dezső hajdu-szoboszlói, Csánki Bénéiam tiszafüredi, Jánosi Zoltán sámsoni, Illyés Endre balmazújvárosi, Tóth József körösladányi, Marjai Péter nagyléti, Szilágyi Imre nyirbogatyi és Rácz Károly szapárfalvai lelkészeket. E névsort holnap kihirdetik a templomi gyülekezetek előtt. Az egyház küldöttségeket alakít a maga kebelében, melyek az egyházi törvények értelmében sorra járják a pályázó lelkészek parochiáit s meghallgatják a papjelöltek predikációit. A lelkészválasztás, melynek aktusában mintegy tizezer református hívő vesz részt, augusztus hónap utolsó napján lesz.

— Petőfi emlékünnepe a főiskolában. Tegnap volt ötvenhárom esztendeje annak, hogy a szabadság legmagyarabb költője, Petőfi Sándor eltűnt a csatamezőn. A nagy évfordulót kegyeletesen ünnepelte meg a Petőfi dalkör. Este félhét órakor Petőfinek kollegiumi szobra előtt dr. Varga Lajos dalköri ügyész mondott lelkes emlékbeszédet, majd a Petőfi dalkör énekelte szebbnél-szebb hazafias dalokat. Az emlékünnepeken igen nagy közönség volt jelen.

— Kiss Albert lemondott. Kiss Albert volt országgyűlési képviselő, debreczeni református lelkész, tudvalevőleg elnöke volt mindezeideig a debreczeni egyház iskolaszéki bizottságának. E minőségében pontosan és lelkiismeretesen szolgálta kálvinista egyháza ügyeit s talán épen páratlansága okozta azt, hogy Kiss Albert most beadta az egyháztanácsnak az iskolaszéki elnökségről való feltétlen lemondási kérvényét. A lemondást sokan abból igyekeznek megokolni, hogy a legutóbbi tanítványválasztásokon több tekintetben mellőzte a presbiterium az iskolaszék jelölését. A lemondás városszerte érthető szenzációzt keltett, mert a fenti okon kívül igazán alig lehet körülmény, mely Kiss Albertet ez elhatározásra bírta. A lemondás felett az egyháztanács vasárnap esti ülésén határoz.

— Állami gyermekmenhely Debreczenben. A belügyminiszteriumban Széll Ignác államtitkár vezetése alatt dolgoznak az 1901. évi VIII. és XXI. törvényezikkek végrehajtásán, melyek a talált és elhagyott gyermekek állami ellátásáról gondoskodnak. Az idén husz állami menhelyet fognak megnyitni. Debreczenben már megállapodás jött létre a gyermekmenhely felállítására. Elsősorban a talált és 7 éven alóli gyermekekre vonatkozó törvény mielőbbi végrehajtásáról gondoskodnak. Az elhagyatottságot nem rendőri uton állapítják meg, hanem ennek megállapítását az árvaszékre bizzák. A gyermekmenhelyeken kívül szándékozik a belügyminiszter szanatóriumot felállítani a gyermekek részére Palicson, a Balaton mellett és Fiumében.

— Presbiteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház 1902. évi augusztus 3-án, vasárnap d. e. 10 órakor az egyház tanácstermében, Simonffy Imre és K. Tóth Kálmán elnöklelte a presbiteri gyűlést tart, melynek fontosabb tárgyai a következők: Esperes ur f. évi 536. sz. körlevele az ősi tanítóképességi vizsgálatoknak f. évi augusztus 31-ik s következő napjaira kitűzése tárgyában. Esperes ur f. évi 589., 599., 600., 601. sz. levele Papp Ignác, Háló Sándor tanítók, Szathmári Julianna és Tóth Erzsébet tanítónők választásához a consensus megadása tárgyában. Esperes ur f. évi 638. sz. levele a lelkészi állásra

beadott pályázatoknak f. évi július 30-án történt rendben folyt le, mely után az új tisztikar tiszteltválasztásáról, a választhatóknak megnevezéséről. A letétre a Bika szálloda nagytermében közeledő volt. A lelkészválasztásra vonatkozó javaslatok. A felső leányiskolai igazgatótanács f. évi 1073. számú végzése, melynek kapcsán az 1902-3-ik iskolai évre vonatkozó költségelőirányzat beterjesztetik. A gazdasági bizottság végzése a Némethy Lajos-féle lelkészi lakás helyrehozása tárgyában. Kiss Albert lemondó levele az iskolaszéki elnöki állásról. A koldus-ápolói pénztárnál az apadás megszüntetése tárgyában véleményadásra küldött végzés. Kovács János elemi iskolai felügyelő jelentése a csapókerti istentiszteletekről. A brailai ev. ref. magyar egyház megkeresése iskola fenntartás céljára segélyadományért.

— Három debreczeni diák. Körülbelül egy hónapja, hogy hegyet-völgyet járva gyalogol három debreczeni diák: Aranyossy Pál, Baak István és Demeter Zsigmond, a debreczeni ev. ref. kollégium IV. osztályának növendékei. A tapasztalatszerzés — és tudományozomj indította nehéz, fáradságos utjukra, a melyhez a szülei belegegyezésen kívül Sinka Sándor debreczeni főgimnázium igazgató ajánlólevele adta nekik az impulzust és nem sikertelenül, mert utjukban mindenütt szívesen fogadták az ifjakat. Eddig Nagyvárad, Fugyi Vásárhely, M.-Telegd, Lugos, Kolozsvár, Torda, Offenbánya, Topánfalva, Vereshánya, Verespatak, Abrudbánya, Szászváros, Déva, Szászsebes, Szeliste, Nagyszombat vidékét látogatták meg s jelenleg Vizaknán a sós fürdőben időznek, a hol Zsedényi fürdő felügyelő megvendégelte őket. Mint Vizaknáról írják, alig várják, hogy augusztus hó végén igazgatójuknak beszámolhassanak s nem kevésbé fognak örvendeni az utazás végének azér tisz, mert gróf Zichy Jenő a különben jeles diákoknak egy-egy arany órát is ad ajándékba, ha utjukról készült naplójukat, melyeket szorgalmasan időről-időre vezetnek, neki bemutatják.

— Tisztújítás H-Szoboszlón. Mult hó 30-án tartotta meg Hajdu-Szoboszló város képviselőtestülete Rásó Gyula kir. tan. alispán vezetése mellett tisztújító közgyűlést, melyen a város képviselői majdnem teljes számmal vettek részt. Megválasztottak: polgármesterré ismét egyhangú lelkesedéssel Fekete Sándor; tisztügyészszé Hetey Ignác 67 szóval dr. Grósz Adolf 62 szavazata ellenében. Első árvaszéki ülnök lett Fehér Gábor; adóügyi tanácsnok Oláh Miklós; nyilvántartó tanácsnok Váczai Ferencz; második árvaszéki ülnök Zakar Sándor; ellenőr Sággy Ferencz; közgyám Jeges János; adópénztárnok Cseke Gábor; kik mindannyian egyhangulag választottak meg. Heves küzdelem folyt a városi tisztviselői állásért, melyre egy szótöbbséggel dr. Molnár Gyula 57 szavazata ellenében dr. Kiss Sándor választották meg. Ugyiszintén szótöbbséggel lett alkapitány dr. Körner Géza 63 szavazattal Czeglédy János 54 szavazata ellenében Pénztárnokká Czeglédy István Sáros ellenében. Városgazdának Tóth Ferencz ellenében 10 szótöbbséggel Márton János választották meg. Jegyzői irnok egyhangú választással Káldy János lett. A választás a legszebb

CSARNOK.

AZ AZ ÉRZÉS...

Az az érzés, ami akkor,
Estrehajló alkonyatkor
Elfogta a lelkemet,
Ez az érzés, úgy érzem én,
Ezt susogja bu és remény:
Boldogit, vagy eltemet.

Azt hittém én, hogy szívemben
A régi kép tovalebben,
Ami volt, mind, valahány.
Mi szívemben hevült nemrég,
Elfűnt annyi, annyi emlék,
E hosszú, bús karaván.

S hűei a szemem terád tévedt,
Az orczádon bíbor égett,
Szűzi vágyak hajnala;
Helyedet is alig lelted,
Ugy megreszkett a lelked
S szemed oly csodás vala.

A szemedben zürzavar volt,
Ezer érzés, élő és holt,
Tűkrözdött vissza ott;
Szivem dobban egyre jobban,
A szememben láng, tűz lobban, —
A nézésed így hatott

És azóta ábrándokat
Szövök folyton, szövök sokat
Egy szebb jövő képirül,
És álmatlan éjszakákon
Valami szép, csásos álom
Ugy csalogat messziről:

Hátha mégis, hátha akkor,
Estrehajló alkonyatkor
Nem volt hamis az a vágy?
Körülölet ez az álom,
Mindenünnen arezod látom
S mindütt gondolok reád.

Nyiri Géza.

Kiadóhivatali üzenet.

A hozzánk beérkezett kérdezősködésekre értesítjük olvasóinkat, hogy lapunk kiadóhivatali üzenetét hónapokkal ezelőtt és még most is meglévő súlyos betegség érte, ennek tulajdonítható a lap megjelenése és szétküldése feletti zavar. Felkérjük tehát azon előfizetőinket, kiknek valami kérelme van a kiadóhivatal irányában, hogy azt 8 napon belül közöljék, hogy esetleges követeléseiket ki-egyenlítsük.

Napról-napra miudnánkbb
jótéteménynek
és szükségletnek bizonyul
minden családban a

**Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé**
használat.

Gondos háziasszony ne késlekedjék
tovább ezt a józú és egészséges
kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkávé nem létezik, és
nincsen jobb pótlás a babkávé
helyébe, a hol ez orvosilag tiltott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé
csak a „Kneipp páter“ védjegyű
eredeti csomagokban valódi. Nyitva
mértelget, vagy másképen csoma-
golt maláta kávé soha sem

Kathreiner.

Nagyerdei fürdő- és vizgyógytelep

Vizgyógyintézet.
Telefon sz. 50.

DEBRECZENBEN.

Gyógy-, kád- és
gőzfürdők

A fürdő és gyógytelep fekvése, berendezése.

Debreczen szab. kir. város óriási kiterjedésű, évszázados tölgy- és fenyőerdejében, közvetlen a város alatt egy rendezett, sétautakkal és pihenő padokkal ellátott park közepén fekszik a fürdő és vizgyógytelep.

A városból árnyas sétautak, gondozott kocsit és a helyi vasutal 10 percz alatt érhető el.

Az erdő talaj- és levegő viszonyai kitünők, amennyiben az évszázados fák minden portól és szélről védik e telepet, úgy, hogy a park klimatikus értékkel bír.

A telepen vannak egész évben üzemben tartott: **specialis ásványfürdők; kád-, gőz-, zuhanyfürdők és egy modern berendezésű hidegvizgyógyintézet.**

Ásvány gyógyfürdők.

A fürdőtelep vize kiapadhatatlan forrású és ugynevezett **puha, lágy** vizek közé tartozik Igen mélyről eredvén, rendkívül vastag homok és kavics rétegen szűrődik keresztül, s így **kristály tiszta. Mindazon anyagokat, melyek a vizet érdessé, keményvé s így a hajzatra, bőrre kellemetlenné, sőt ártalmassá teszik, nem tartalmazza.** Sok éves tapasztalat mutatja, hogy fürdés után a bőr puha, sima marad, a hajzat nem csomósodik össze, a bőrön kiütés nem keletkezik.

Ezen tapasztalati eredmény, valamint azon körülmény, hogy ily nagy alföldi város és nagy vidékének lakossága rendkívül érezhetően nélkülözte mindama gyógyfürdő hatványokat, melyek csak igen sok költséggel és a messze idegenben voltak fellelhetők: indították a fürdőbérletet arra, hogy Debreczenben a **gyógyfürdőkét meghonosítsák.** Így készülnek kettős berendezésű porcellán és beton kádakban a következő gyógyfürdők:

1. **Mór-vaslápfürdők;** kettős kádban, nyugágygyal, ára 1 frt 50 kr, (tiz jegy ára 12 frt).

A mórfürdők hatása: izgatólag és felelevenítőleg hat a bőrszervek, valamint a környi idegek és edényhálózatok akadályozott működésénél; egyes bőr- és testrészek kisebb mozgékonyaság és alább szállott érzékenységnél; általános és helybeli érzékenytlenségnél. Az anyagforgalmat javítja és a felszívódást előmozdítja a bőr és a hozzá közel fekvő részek idült izzadmányainál, mirigydaganatoknál, különösen az ivarszervek és környezeteinek idült megbetegedéseinek; hőség és rendetlenségeknél, méhbelhártyalob, méhlob, petefészeklob, méhhelyzetváltozásoknál, a méh melletti és körülötti izzadmányoknál.

Izgató hatásánál fogva igen jótékonyan hat a vérösszetétel és vérképzés rendellenességeinél, mint sápkór, vérszegénységnél és ennek következményeinél; görvélykórnaál s a legtöbb női terméketlenségnél

A mórfürdők anyaga mindig **valódi Franzensbadi mór vasláp**, melyből a fürdők mindig **orvosi utasítás és szigorú ellenőrzés** és felügyelet mellett készíttetnek.

2. **Vas-Jód-fenyő fürdők,** ára 1 frt.

A **vasfürdők** gyógyhatása főbb vonásokban megegyezik a mórfürdőkével, de kiválóan alkalmas sápadt, vérszegény gyermekeknek; ha ezek gyengén fejlettek, vagy örökölt vérbajjal terheltek, úgy a **jódfürdők** hatása kitünő, mely fürdők e mellett jól hatnak a bőr különféle megbetegedéseinek, öröklött és szerzett vérbántalmaknál.

A **fenyőfürdők** valódi tátrai-fenyőből készülnek; gyógyhatásuk a kifejlődő illatos gőzök beszívódásában rejlik s mint ilyen, a tüdő és légeső hurutos megbetegedéseinek kiválóan jól hatnak. — A jódfürdők darkai és halli jódsóból készülnek.

3. A **sósfürdők** izgatólag hatnak a bőr és véredények renyhe működésénél és felszívólag a bőr és mirigyek idült duzzanatánál, lobjánál. Így kiválóan alkalmasak bőrbajoknál, a bőr érzéketlenségénél, a női ivarszervek és függelékeinek izzadmányánál, lobjánál. — Egy sósfürdő ára 80 kr.

4. **Kénes-izsap hévfürdők.** E fürdők csoda hatását mindenki ismeri. Kőszvény, csusz, rheuma, ideghüléseknél, izületi lobbok és izzadmányoknál hatásuk valóban a

csodával hatásos. Az iszap fürdőkhez **Pöstyéni és Kovásznai „pokolsár“** iszap használtatik; ha a betegség neve úgy kívánja, úgy pokróczolás, bepakolás is alkalmaztatik, a mi az izzadmányok kiválását nagyban elősegíti és így **fogyó kurának** is kiválóan alkalmas.

Egy iszap hévfürdő ára 1 frt. bepakolásért külön 15 kr fizetendő.
Gyógyfürdő-jegyek csak a fürdő pénztárnál kaphatók.

Kád- és gőzfürdő.

A gőzfürdő egész éven át nyitva, naponta reggeli 5 órától, esti 8 óráig. Tartalmaz 50 öltözőt, egy nagy öltöző termet, egy pihenővel; meleg és hideg medenczékét, zuhanytermet a legkülönbélebb zuhanyokkal; egy masszírozó helyiséggel és tágas gőzkamarával.

A kádfürdő helyiségben fehér porcellán és beton kádak, mindenütt hideg és meleg vízzel és hideg zuhanyval ellátva. Mindenütt modern, tiszta és kényelmes. Árai egyformák, feltűnően jutányo-ak, olcsó béreltrendszer; jegyek már a helyi vasut kalauzáinál kaphatók, melyek egyszersmind menet és térti jegyek is

A gőzfürdő nyitva áll **nőknek:** hétfőn, szerdán és pénteken, **férflaknak:** vasárnap, kedd, csütörtök és szombaton.

Vizgyógyintézet.

A modern orvostudomány két irányban küzd az emberi szervezetet megtámadó betegségek ellen; egyfelől erősíti a szervezetet, hogy a betegségre való hajlamosságot csökkentse, másfelől a már fellépett betegséggel szemben az illető egyén szervezetének ellentálló képességét igyekszik növelni és a bajt gyógyítani.

E két irány elérésére kiválóan alkalmas az okszerűen véghezvitt **vizgyógyítás.** Ennek egyes eljárásait (u m : félfürdők, leöntések, lepedőledörzsölések, izzasztó szekrény, fej, törzs, lábzuhanok, váltakozó hideg és meleg zuhanok, nedves és száraz begöngyölések, ülőfürdők, skótzuhanyok, Kneip- és Winternitz-féle fürdő gyógy módok, kapcsolatosan massage és villanyozással) a következő megbetegedéseknél használhatjuk jó sikerrel:

Tüdőmegbetegedésekre való hajlammal és kezdődő tüdővésznel

Általános táplálkozási zavaroknál: vérszegénység, sápkór, scrophulosis, cukorbetegség, régi izom s izületcsuznál (rheuma.)

Az idegrendszer betegségeinél: agyvértódulás, nagyfoku idegség (neurasthenia), hüdések, gerinczvelősorvadás (tabes, zsábák, ideges asthma, Vitustáncz hysteria, melancholia stb.

Az emésztő szervek és mirigyek betegségeinél: a gyomor, máj, epe bélbántalmak; eranyér.

A vizeleti és nemi szervek bántalmainál: hólyaghurut és hüdés, gyengült nemi erő (impotentia), nőknél izzadmányok, vetélésre való hajlam stb.

Lázás betegségek utáni elgyengülésnél stb stb.

A nagyerdei vizgyógyintézetben úgy a férfi, mint a női osztályon elsőrendű, gyakorlott személyzet van alkalmazásban; **állandó orvosi felügyelet** mellett végeztetnek úgy az orvosok, mint az intézet orvosának rendelései.

Az intézet fel van szerelve a modern vizgyógytudomány legújabb eszközeivel; tágas öltözők, a vízteremben kényelmes kádak, száraz és nedves gőzszekrény, központi zuhanyrendszer temperált vízre (legújabb); külön masszírozó és pakkoló helyiség.

Mint intézeti orvos **Dr. Altman Béla,** rendel. d. e. 7-8-ig és 10-11-ig, d. u. 5-6-ig.

A vizgyógyintézet férflaknak nyitva d. e. 1/2 6-1/2 9-ig és d. u. 5-8-ig.
nőknek „ d. e. 1/2 9-12-ig és d. u. 1/2 2-5-ig.

A vizgyógy használatának ára: Egy heti összgyógymód **6 frt.** Egyes részvételi jegy ára **65 kr.**

Minden egyéb felvilágosítással szívesen szolgálnak: **Dr. Balkányi Ede** városi ker. t. orvos, lakik Csapó-u. 4. sz. a, mint fürdőbérlet és **Dr. Altman Béla** intézeti orvos és fürdőbérlet úgy az intézetben, mint lakásán Piacz-u. 46. sz. a.

Magy. kir. állami méntelep parancsnoksága Debreczen.

376 szám.

szv.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni magy. kir. állami méntelep eperjesi, debreczeni, turia-remetei, rimaszombati, szatmár-németi és jászberényi osztályainál elhelyezett katonai legénység és ménál'omány részére 1902 november hó 1-től 1903 október hó végéig szükségelendő takarmány és egyéb czikkek biztosítása tárgyában 1902 augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlatok tárgyalása fog alulírott méntelepparancsnokságnál megtartatai.

A szállítási feltételek úgy az alulírott méntelep parancsnokságnál, mint az egyes teleposztályoknál megtekinthetők.

Az ajánlatok szerkesztésére, valamint a czikkek mikénti szállítására vonatkozólag felhivatik az érdekeltek figyelme a hatóságilag kifüggesztett árlejtési hirdetményekben foglalt mintára.

Debreczen, 1902. évi július hó.

A debreczeni magy. kir. állami méntelep parancsnoksága.

<p>Bikszádi ásványviz árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál a Kútkezelőség Bikszád (Szatmármegeye).</p>	<p>BIKSZÁDI ásványos gyógyvizet, mely egyedül a maga nemében, több birneves egyetemi orvostanár és birneves vidéki orvosok hatásánál fogva főlébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszalag-hurut, vércső ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérbányás, tudócsucs-hurutnál és kezdődő gümörkórnaál, továbbá Bikszádi víz alkalma- kitünő eredményt értek el a Bikszádi víz zása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorburut, máj- és epe- hólyaghántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szendvedőknél, görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.</p>
<p>A Bikszádi víz bérletje s a sztojkaí viz főelárústitói: ALMER LAJOS és KÁROLY nagybányai lakosok.</p>	
<p>SZTOJKAI ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevez- ték el magyar karlsbadi viznek, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomorbanátalom, máj- és epehólyag, valamint epe- kőbajoknál, nemkülönbén czukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat mű- vel, kitünő hatása a Sztojkaí ásványviz zószter- vek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmak- nál is. — A Sztojkaí ásványviz dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital. párját rit- kítja. A — Sztojkaí ásványviz hosszas használata elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bár- mely vidéken, annyival is inkább, mert hosszas állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengerentúli szállítást.</p>	<p>Sztojkaí ásványviz árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál a Forráskezelőség Sztojka u. p. Magyar-Lápos. (Szolnok-Dobokam.)</p>